

Sobre Aracil i els mortals

“I si de tant en tant el lector avisado’ hi troba algun sarcasme cruelment excessiu, o algun peu clamorosament dins del poal, pot pensar que això són coses de la biografia emocional de l’autor, i continuar llegint. L’autor, fins i tot quan posa un peu (mai tots dos) al poal, mereix un infinit respecte. O gairebé infinit si, com ell mateix sospita, no és Déu Nostre Senyor sinó únicament el darrer dels seus elegits.”

Estic llegint un llibre, amb perdó de tots vostès, absolutament impressionant. Dic amb perdó, perquè Lluís Vicent Aracil, d’un temps ençà, no té bona premsa entre segons quins cercles o ambients —que de vegades són també els meus ambients, què hi farem— i en bona mesura ell mateix s’ho ha buscat. Però quan algú, a propòsit d’això, em pregunta què en pense, sempre tinc la resposta a punt: Lluís Aracil és, simplement, un personatge dotat dels atributs del geni. Deu ser l’únic geni viu que he conegut en persona. Un geni que “*anda suelto*”, això sí, com el d’aquella pel·lícula famosa de fa no sé quants anys, crec que amb sir Lawrence Olivier de protagonista. I si estiguera més lligat i menys solt, no sé si això seria compatible amb la genialitat. Sé, això sí, que l’estretor institucional, mental i de vegades moral, del corrallet on vivim (*corral* és paraula que a ell li agrada per definir aquest país: i quan es passa de rosca diu “*corral ple de fem*”) és en bona part responsable d’alguns excessos de “*soltura*” perjudicials, en primer lloc, per al mateix subjecte titular. En bona part o en mala part: no en tota la part, si hem de ser equànimes. Però els tocats amb el dit del geni, com l’Adam del “*Judici Final*” i qui el pintà eren tocats pel dit de Déu, no solen destacar exactament per l’equanimitat. El canonges, els cardenals i els papes, tampoc, tot s’ha de dir.

La nit que Alfons Cucó, que era condeixeble seu dels jesuïtes i company d’universitat, em va presentar l’Aracil, ell devia tindre vint anys, jo vint-i-un, i el minut següent ja em parlava de la diferència entre els postulats de la *República* de Plató i els de la *Política* d’Aristòtil. Això era en un carreró que llavors es deia del *Cobertizo de San Pablo*, al costat de la plaça de Sant Agustí de València —on poc després van construir un enorme i horrible edifici—, que era on jo agafava el tramvia per tornar a casa. No sé quin tramvia de matinal vaig poder agafar, després de tres o quatre hores, pel cap baix, de república i de política. Després, jo el visitava de tant en tant a casa seua, vora riu, al costat de l’església del Temple, i les converses —mondlegs, més aviat— solien ser tan inacabables com la primera nit. Diguem que van passar uns anys, i que un matí anàvem cap a Alacant en un autobús, a no sé quina reunió per arreglar el país, la llen-

gua i la cultura (coses d’aquestes, en què diu que no creu). Feia poques setmanes del colp d’estat de Pinochet, i Aracil, al meu costat, parlava de la funció dels militars en la societat occidental: començà amb uns textos de Beda el Venerable, passà pels ordes medievals, per Napoleó, les acadèmies de Saint-Cyr i de Sandhurst, i quan arribàrem a Alacant parlava encara de la formació dels cadets de West Point. Diguem que van passar més anys, i una nit me’l vaig trobar de cara a la Universitat Catalana d’Estiu a Prada: li vaig dir hola, com va tot, etcètera, i ell constestà: “La diferència entre turc otomà i turc osmanlí és que...”, i així vam estar algunes hores, jo escoltant, i ell explicant si otomà i osmanlí és el mateix o no, i les implicacions del cas. Mentrestant, ell havia entrat un dia a la Biblioteca del Congrés de Washington, no en va eixir fins haver llegit els deu milions de llibres que contenia, i se’ls sabia tots de memòria, Jo, a no molts quilòmetres d’allí, havia llegit només la meitat dels cinc milions de volums de la biblioteca de Princeton, i no me’n sabia cap: hi ha abismes de distància entre els tocats pel dit de Déu i els mortals normals i corrents.

Ara, doncs,estic llegint un llibre impressionant que es diu *La mort humana*, i que és fruit d’un seminari que, amb el mateix nom i contingut, Aracil va donar o impartir a Morella el juliol de 1994. El gruix del llibre és la transcripció revisada de les sessions d’aquella setmana, amb una llarga presentació escrita pel mateix Aracil. I poden estar segurs almenys d’una cosa: no trobaran fàcilment al mercat cap altre llibre amb tantes idees per pàgina com aquest, sobretot en les poc més de cinquanta de la “presentació”. No és dir poca: *idees!* Conceptes, visions, intuïcions, relacions, associacions, troballes. *Pensaments*, efectes de l’acció de pensar, aquesta cosa tan introbable en la major part dels llibres que es diuen d’assaig. I si de tant en tant el “*lector avisado*” hi troba també algun sarcasme cruelment excessiu, o algun peu clamorosament dins del poal, pot pensar que això són coses de la biografia emocional de l’autor, i continuar llegint. L’autor, fins i tot quan posa un peu (mai tots dos) al poal, mereix un infinit respecte. O gairebé infinit si, com ell mateix sospita, no és Déu Nostre Senyor sinó únicament el darrer dels seus elegits.